

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת פִּי תִשָּׂא

טו' אדר תשפ"ה

שושן פורים

הפטרה: וישלח אהאב. אשכ"י: יהי ימים רבים

אין אומרים צדקתך

יציאת שבת ר"ת: 19:00

גיליון 906

כניסת השבת:

17:17

ירושלים: 17:11

יציאת השבת:

18:25

ירושלים: 18:24

איש כפר נפשו

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

השבת נקרא בפרשת השבוע את הציווי לתת מחצית השקל בזמן המפקד של עם ישראל כתרומת הקדש. פרשה זו נקראת גם בסמוך לראש חודש אדר בספר תורה נפרד - כפרשת שקלים. ואולם עצם הקריאה של פרשה זו מעלה את השאלה מדוע צריך לתת מחצית השקל? מדוע לא ניתן שקל שלם כך יהיה קל יותר לספור את הנותנים? יש לומר, שנתנית מחצית השקל מלמדת כי כל יהודי אינו שלם בפני עצמו והוא זקוק להשלמה של יהודי נוסף.

ואולם יש לתמוה, הכיצד מחצית השקל מהווה פדיון לאדם, "איש כופר נפשו"? ואכן חז"ל אומרים לנו שבדבר זה נתקשה משה: "אמר רבי יהודה בר רבי סימון בשם רבי יוחנן: שלשה דברים שמע משה מן הקדוש ברוך הוא - והרתיע לאחוריו: כיון שאמר לו (שמות ל): 'וְנָתַנּוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ', אמר משה: מי יוכל ליתן כופר נפשו?! - 'עוֹר כְּעֹד עוֹר וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן כְּעֹד נַפְשׁוֹ' (איוב ב), ועדיין אינו מגיע, שנאמר (תהלים מט): 'אֶחָד לֹא פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ, לֹא יִתֵּן לְאֱלֹקִים כֶּפֶר, וְיִקָּר פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם'."

ואולם התשובה נמצאת במקום אחר: "אמר רבי מאיר: כמין מטבע של אש הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו: זה יתנו - כזה יתנו!". לא רק את סכום הנתינה הראה הקב"ה למשה, אלא גם את צורת הנתינה מטבע של אש, פירוש, נתינה מתוך עשייה רוחנית מכל הלב, שגם הגוף מחובר לה. נתינה כזו הנעשיית מתוך תשובה ומתוך רצון לקיים את דברי הבורא בחום ובאהבה הרי היא מכפרת על האדם. גם בימנו צריך האדם לעשות את ציווי הבורא לא כמצוות אנשים מלומדה בקרירות, אלא בשמחה ובחום. ודאי בעשייה כזו יש בכדי לכפר לאדם על חטאיו ולהצילו ממוות לחיים כזה יתנו.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

שמרו על השבת והיא תשמור עלינו!

שבת היא האות בין עם ישראל לבורא עולם, "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", וכן זיכרון היא לישראל 'כי עבד היית בארץ מצרים'. שמירת השבת היא השלט המכריז על הבית כולו כי כאן מדובר בבית יהודי!

יוסף מוקיר שבת

בעיירה אחת גר יהודי ושמו יוסף שעמל קשה לפרנסתו והיה מכלכל את משפחתו בצמצום רב במשך ימות השבוע, כדי שיוכל לכבד ולענג את השבת במטעמים לרוב ובעיקר במצוות אכילת דג ביום השבת, משום כך כינו אותו הבריות יוסף מוקיר שבת.

בשכנותו גר נכרי אחד שנכסיו מרובים ביותר, אך כגודל הונו כך הייתה גדולה קמצנותו. יום אחד אמרו לנוכרי החוזים בכוכבים: כל נכסיך יפלו לידי יוסף שכנך. נבהל הנוכרי, הלך ומכר את כל נכסיו וקנה בהם יהלום, הכין לעצמו כובע לבד מפואר, שבצו במשבצות של זהב ובתוכם קבע את היהלום היקר. כך היה בטוח שיהא בידו לשמור על רכושו תחת ידו. אך כשעבר בגשר, הפריחה הרוח את הכובע והטילה אותו לים, היישר אל תוך לועו הפעור של דג גדול. התנחם הגוי שלפחות לא יקח היהודי את רכושו והלך לדרכו אבל וחפוי ראש.

אך כעבור ימים אחדים נצוד הדג והביאוהו לשוק ביום שישי אך מפאת השעה המאוחרת לא נמצאו קונים בשוק, התעצבו הדייגים אל לבם, דג יפה זה לא יהא אדם לוקחו? עד שאמרו: לכו והביאוהו אצל יוסף מוקיר שבת, כי רגיל לקנות דג לכבוד שבת ודאי ישמח בדג גדול ויפה.

ואכן הביאו את הדג אל יוסף ששמח על שביכולתו לענג את השבת כראוי וקנה את הדג. והנה חותך יוסף את בשרו ומצא בתוכו יהלום. שמח יוסף ביותר על שכעת יוכל לענג את השבת בכפל כפלים. לאחר השבת מכר יוסף את המרגלית בכסף רב מאוד והפך לעשיר מופלג. פגשו זקן אחד (לפי רבותנו היה זה אליהו הנביא) ואמר לו: מי שלוה בשביל השבת, השבת פורעת לו את כל חובותיו.

הקצב מכבד השבת

אמר רבי חייא: פעם אחת נתארחתי אצל בעל בית בלודקיא והביאו לפניו שלחן אחד של זהב ומשאו ששה עשר בני אדם, ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו וקערות וכוסות וקיתונות וצלוחיות קבועות בו ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים. וכשהן מניחין, אומרים: 'לה' הארץ ומלואה' וגו' (תהלים כד, א). וכשהן מסלקין אותו אומרים: 'השמים שמים לה' וגו' (שם קטו, טז). אמרתי לו: במה זכית לכך? אמר לי קצב הייתי וכל בהמה שהיתה נאה ושמנה מחברתה, אמרתי: זו לשבת. אמרתי לו: ברוך המקום שזיכך לכך: (שבת קט).

מי אמר את הכותרת שלמעלה? האם הרבנות הראשית? או שמא חברי הבר"ץ החרדי?
בימים בהם שבים השבויים והחטופים ומספרים על שמירת השבת שלהם בשבי, חשוב לשמור שבת במרחב הציבורי! כדאי להיזכר במנהיגי העבר, אשר ראו בשמירת המסורת היהודית יסוד בתקומת עם ישראל בארצו, גם אם לא שמרו מצוות בעצמם:

כללים בהלכות שבת

א. שבייתה בשביעי ממלאכה - מצות עשה, שנאמר "וביום השביעי תשבות" (שמות כג, יב; שמות לד, כא). וכל העושה בו מלאכה, ביטל מצות עשה, ועבר על לא תעשה, שנאמר "לא תעשה כל מלאכה" (שמות כט; דברים ה, ג). ומה הוא חייב על עשיית מלאכה-אם עשה ברצונו בזדון, חייב כרת, ואם היו שם עדים והתראה (בימי המקדש), נסקל; ואם עשה בשגגה, חייב קרבן חטאת קבועה.

ב. כל מקום שנאמר בהלכות שבת שהעושה דבר זה חייב-הרי זה חייב כרת, ואם היו שם עדים והתראה, חייב סקילה; ואם היה שוגג, חייב חטאת. וכל מקום שנאמר שהעושה דבר זה פטור-הרי זה פטור מן הכרת, ומן הסקילה, ומן הקרבן; אבל אסור לעשות אותו דבר בשבת: ואיסורו מדברי סופרים, הרחקה מן המלאכה; והעושה אותו בזדון, מכין אותו מכת מרדות. וכן כל מקום שנאמר אין עושין כך וכך, או אסור לעשות כך וכך בשבת-העושה אותו דבר בזדון, מכין אותו מכת מרדות. וכל מקום שנאמר מותר לעשות כך וכך, הרי זה מותר לכתחילה. וכן כל מקום שנאמר אינו חייב כלום, או פטור מכלום-אין מכין אותו כלל.

ג. דברים המותרים לעשותן בשבת, ובשעת עשייתן אפשר שתיעשה בגללן מלאכה ואפשר שלא תיעשה-אם לא נתכוון לאותה מלאכה, הרי זה מותר. כיצד? גורר אדם מיטה וכיסא ומגדל וכיוצא בהן בשבת, ובלבד שלא יתכוון לחפור חריץ בקרקע בשעת גרירתן; ולפיכך אם חפרו הקרקע, אינו חושש בכך-לפי שלא נתכוון. וכן מהלך אדם על גבי עשבים בשבת, ובלבד שלא יתכוון לעקור אותן; לפיכך אם נעקרו, אינו חושש. ורוחץ ידיו מעפר הפירות וכיוצא בו, ובלבד שלא יתכוון להשיר השיער; לפיכך אם נשר, אינו חושש. פרצה דחוקה מותר להיכנס לה בשבת, אף על פי שמשייר צדורות. וכן כל דבר שאינו מתכוון כגון זה.

ד. עשה מעשה, ונעשית בגללו מלאכה שוודאי תיעשה בשביל אותו מעשה אף על פי שלא נתכוון לה, חייב: שהדבר ידוע, שאי אפשר שלא תיעשה אותה מלאכה. כיצד: הרי שצריך לראש עוף לשחוק בו לקטן, וחתך ראשו בשבת אף על פי שאין סוף מגמתו להריגת העוף בלבד, חייב: שהדבר ידוע, שאי אפשר שייחתך ראשו החי אלא והמוות בא בשבילו, וכן כל כיוצא בזה.

ה. כל העושה מלאכה בשבת אף על פי שאינו צריך לגוף המלאכה, חייב עליה. כיצד? הרי שכיבה את הנר מפני שהוא צריך לשמן כדי שלא יאבד, או כדי שלא יישרף חרס של נר חייב: מפני שהכיבו מלאכה, והרי נתכוון לכבות, ואף על פי שאינו צריך לגוף הכיבו, ולא כיבה אלא מפני השמן או מפני החרס או מפני הפתילה הרי זה חייב. וכן המעביר את הקוץ ארבע אמות ברשות הרבים, או המכבה את הגחלת, כדי שלא יזקוק בהן רבים חייב: אף על פי שאינו צריך לגוף הכיבו, או לגוף ההעברה, אלא להרחיק ההיזק הרי זה חייב, וכן כל כיוצא בזה.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לחפצות: ציפורה ויהושע לוי. שרה בת שמונה. עזר בן עישה. תקוה בת עישה. אלנה בת ג'אן. אסנת בת דבורה. מלך בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דוד בן אביגיל. אליהם בת סלמה. ישי ורחל לוי. חנה בת מורדכי. עזר בת רחל. משה מוריה אדיר. זוסף בן בן מיכל. דוד בן שון ח"ו.

להחזרת נעדריו צה"ל ושבייו ובהם: הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. וכל החטופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף, הגר"מ אליהו. רבי מסעוד מלאל. רבי יעקב שישן. יצחק דרעי. מקסים חיים דרעי. מיי חיים. ישראל אברהם נתן. אורן מועלם. דוד נחום. מיי פולק. עמוס דמרי. אסתר בת תורא. אליה בת פריחה. אריה בן שמועון. ציונה בת דוד. יצחק ולאה אסטרונ. עיזה עמוס. חיה רחל לוי. בנימין יהודה. נדירה שמעון. דבורה מועלם. מיכאל ועקנין. איתי ופרני. אילה שחר. יצחק בן פננה. יצחק ושמחה אילון ז"ל. אורי יצחק אילון ז"ל. סרן יאיר יעקב שושן ז"ל.

ולע"נ תנפשים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריץ, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון ז"ל. אברהם ולאה ציטרון ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה